

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра Анестезіології, інтенсивної терапії і медицини невідкладних станів

Силабус навчальної дисципліни
«Екстрена медицина з циклом: невідкладні стани в медицині»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	Проведення навчальної дисципліни відбувається згідно затвердженого розкладу занять Клінічні бази кафедри- ООКЛ, Центр реконструктивної та відновної медицини (Університетська клініка), ТОВ “ДІМ МЕДИЦИНИ”
Викладач(-і)	Завід. Кафедри Буднюк Олександр Олександрович К.мед.н., доцент Носенко Володимир Михайлович Асистент Потапчук Юрій Олександрович Асистент Данилова Ганна Олександрівна
Контактна інформація	Носенко В.М. 050-628-42-98 Потапчук Ю.О. 093-305-24-51 Данилова Г.О. 066-286-01-68 Носенко В.М. volodymyrnosenko@gmail.com Потапчук Ю.О. Dr.potapchuck@gmail.com Данилова Г.О. emergencyanna@gmail.com Очні консультації: четвер – з 14.00 до 16.00; субота – з 9.00 до 13.00. Онлайн консультації: четвер – з 14.00 до 16.00; субота – з 9.00 до 13.00 Microsoft Teams або через Telegram/Viber. Посилання на онлайн- консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни є: організація надання екстреної та невідкладної медичної допомоги в Україні ; порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на до госпітального етапі ; початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта; зупинка кровообігу та дихання ; діагностика та лікування невідкладних станів на місці події ; екстрена медична допомога при механічних травмах та масових ураженнях.

Мета вивчення дисципліни:

Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі екстреної та невідкладної медичної допомоги та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни :

- визначити основні принципи організації і надання екстреної медичної допомоги в Україні;
- оволодіти навичками діагностики невідкладних станів на місці події у складі бригади екстреної медичної допомоги (лідер, учасник) та відділенні екстреної медичної допомоги багатопрофільної лікарні
- навчитися розпізнавати невідкладні стани у роботі лікаря амбулаторії загальної практики – сімейної медицини, поліклініки, відділення стаціонару (незалежно від профілю);
- навчитися визначити протокол з медицини невідкладних станів, який найбільше відповідає симптомам постраждалого (пацієнта);
- надати екстрену медичну допомогу відповідно до визначеного протоколу з медицини невідкладних станів з виконанням адекватних маніпуляцій.
- опанувати організаційними принципами надання екстреної медичної допомоги і випадку надзвичайних ситуацій мирного часу;
- вивчити послідовність дій бригад екстреної медичної допомоги у випадку масових уражень;
- навчитись проводити медичне сортування постраждалих.

Очікувані результати:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

Діагностику, тактику лікування та надання екстреної медичної допомоги відповідно до існуючих протоколів з медицини невідкладних станів:

1. асфіксія
2. гіпертонічний криз
3. гостра дихальна недостатність (респіраторний дистрес-синдром)
4. гостра серцева недостатність
5. гострі порушення серцевого ритму
6. гостре отруєння, у т.ч. бойовими отруйними речовинами
7. гострий коронарний синдром
8. електротравма
9. гостра церебральна недостатність
10. епілептичний статус
11. гостра кровотеча
12. зупинка кровообігу і дихання
13. колапс
14. коми
15. непритомність
16. утоплення
17. шоки
18. гострі анафілактичні реакції
19. судомний синдром
20. холодова, теплова травма, у т.ч. у польових умовах

21. гострі радіаційні та хімічні ураження, в т.ч.у польових умовах та при надзвичайних станах

22. синдром гострої крововтрати, в т.ч. у польових умовах та при надзвичайних станах

У програмі враховані невідкладні стани, які вимагають виконання відповідного протоколу з медицини невідкладних станів:

Вміти:

- 1.Відновлення прохідності дихальних шляхів
- 2.Введення ротогорлового і носогорлового повітроводів

3. ШВЛ дихальним мішком типу “Амбу” і лицевою маскою
4. Інтубація трахеї (ендотрахеальна трубка)
5. Використання ліків при проведенні інтубації
6. Використання альтернативних методів забезпечення прохідності дихальних шляхів (стравохідно-трахеальної комбінованої трубки (комбіт’юб), ларингеальної маски (LMA), конікопункції, конікотомії)
7. Аспірація верхніх дихальних шляхів (ручний та електричний аспіратор)
8. Киснева терапія
9. Проведення серцево-легеневої та церебральної реанімації
10. Використання автоматичного дефібрилятора
11. Використання ручного дефібрилятора
12. Оцінка капілярного наповнення
13. Методика реєстрації 12-канальної ЕКГ
14. Катетеризація ліктьової вени;
15. Катетеризація зовнішньої яремної вени
16. Внутрішньокістковий доступ
17. Накладання джгута
18. Накладання шийного комірця
19. Накладання шин (Крамера, вакуумних, Sam-Splint,)
20. Накладання іммобілізаційного жилета
21. Іммобілізація хребта (фіксація постраждалого на довгій транспортувальній дошці з горизонтального положення пацієнта, із салону автомобіля)
22. Вимірювання та трактування артеріального тиску
23. Накладання оклюзійної клапанної пов’язки при відкритому і напруженому пневмотораксі
дренування плевральної порожнини при напруженому пневмотораксі
24. Пульс-оксиметрія
25. Аналіз рівня глюкози в крові
26. Встановлення назогастрального та орогастрального зонду.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Форми навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі лекційних занять, практичних занять, організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання : лекції, практичні заняття, самостійна робота здобувача

- **Лекції :** Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Лекторами можуть застосовуватись такі варіанти проведення лекцій як навчальна, інформаційна, лекція-візуалізація, лекція-дискусія, лекція-консультація. Під час лекції у вигляді презентацій демонструються граф-логічні схеми, діаграми, таблиці, малюнки, фотографії, відеофільми тощо
- **Практичні заняття:** бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з диференціальної діагностики найбільш поширених захворювань. Викладачем застосовуються інтерактивні методи навчання такі як «Мікрофон», «Незакінчене речення», «Дискусія», «Метод конкурентних груп», «Мозковий штурм», «Кейс» тощо.
- **Самостійна робота здобувача** з активною консультацією викладача: самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з

електронними інформаційними ресурсами, самостійна робота з банком тестових завдань Крок-2, самостійне опанування алгоритмів спілкування з пацієнтом.

Зміст навчальної дисципліни

Тема№1: Організація надання екстреної і невідкладної медичної допомоги в Україні. Початкові дії медичних працівників у випадку невідкладного стану пацієнта

Розвиток медицини невідкладних станів і становлення її як клінічної спеціальності. Етика і деон-

тологія лікарів медицини невідкладних станів. Служба екстреної медичної допомоги. Рівні медичної допомоги, склад бригад ЕМД. Міжнародна класифікація ЕМД, алгоритм та етапність дій бригад екстреної медичної допомоги, карта медичної сортировки. Первинна медична допомога, первинна лікарська допомога. Принципи лікувально- діагностичного процесу на догоспітальному етапі.

Тема№2: Сучасні засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів і штучної вентиляції легень у дорослих

Оцінка прохідності дихальних шляхів при огляді хворого. Алгоритм дій при обтурації дихальних

шляхів іноземним тілом. Способи і засоби забезпечення прохідності дихальних шляхів та проведення штучної вентиляції легень.

Тема№3: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Первинне обстеження

Оцінка місця пригоди, виявлення постраждалих, принципи підходу до постраждалих. Взаємодія з поліцією та рятувальними службами, службою ЕМД. Етапи оцінки постраждалих, первинний висновок про тяжкість пацієнта та визначення подальшого алгоритму допомоги. Техніка первинного огляду за методикою ABCDE, алгоритм AVPU. Пріоритети при первинному огляді.

Тема№4: Порядок надання невідкладної медичної допомоги постраждалим та хворим на догоспітальному етапі. Вторинне обстеження

Вторинна оцінка стану пацієнта за принципом «з голови до п'ят» після відновлення вітальних функцій пацієнта. Категорія «Load and go».

Тема№5: Зупинка кровообігу та дихання. Технологія надання екстреної медичної допомоги дорослим

Проведення оцінки вітальних функцій постраждалих на догоспітальному етапі. Етапи проведення серцево-легеневої реанімації. Транспортування потерпілих і хворих у критичному стані. Корекція порушень кровообігу та дихання.

Тема№6: Діагностика та лікування невідкладних станів на місці події

Невідкладна допомога при захворюваннях нервової системи, при гострих отруєннях, при психічних захворюваннях, при інфекційних захворюваннях, патології серцево-судинної системи, в акушерстві, при комах різної етіології, утопленнях, гіпотермії, ураженнях струмом.

Тема№7: Екстрена медична допомога при механічних травмах

Невідкладна допомога при механічних пошкодженнях черепа, хребта, грудної клітини, черевної порожнини, тазу, кінцівок; політравма. Невідкладна допомога при травмі очей, ЛОР-органів. Кровотечі. Травматичний, геморагічний шок.

Тема№8: Екстрена медична допомога при масових ураженнях

Невідкладна допомога при масових ураженнях в умовах надзвичайних ситуацій. Характеристика надзвичайних ситуацій. Поняття про Державну службу медицини катастроф. Принципи надання медичної допомоги при масових ураженнях в умовах надзвичайних ситуацій. Медичне сортування, критерії визначення сортувальних категорій постраждалих.

Перелік рекомендованої літератури

Основна література:

1. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф. Владики А.С. та З.Д.Н.Т.України, д.мед.н., проф. Тарабрін О.О. Суми: Університетська книга, 2017
2. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія : навчальний посібник (ВНЗ I-III р.а.)/ А.А. Ілько.- 2-е вид., переробл.і допов., «Медицина», Київ, 2018
3. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018
4. Анестезіологія та інтенсивна терапія / Л. П. Чепкій, Л.В.Усенко, Ю. Ю. Кобеляцький, С. О. Дубров; під редакцією Ф. С. Глумчера. - Київ: ВСВ "Медицина" 2021, 310-318 с.
- 5.Екстрена та невідкладна медична допомога. У VI Т. IV. Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. Вищ. Навч. Закл. / Крилюк В.О. та ін. – Київ: Ожива. – 2020. – 300 с.
- 6.Локальний протокол надання медичної допомоги пацієнтам з політравмою. Наказ Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації № 301 від 20 травня 2019 р.».
- 7.Наказ № 1192 від 11 липня 2022 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»».
- 8.Наказ МОЗ України від 02.03.2022 р. № 391 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо етапності надання медичної допомоги пораненим і травмованим".
- 9.Наказ МОЗ України від 24.02.2022 № 368 “Про затвердження Стандарту екстреної медичної допомоги «Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих на ранньому госпітальному етапі»”.
- 10.Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану”.
- 11.Наказ від 09.03.2022 № 441 "Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах".

Додаткова література:

- 1.30 Невідкладних станів в терапії: навчальний посібник: за ред. Проф. Ю.М. Мостового. Вінниця, 2017
- 2.Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації”.
- 3.Notes on Clinical Airway Management. D. John Doyle. January 2018.- 150 p.
- 4.Atlas of common pain syndromes. Steven D. Waldman. Fourth edition. Philadelphia, PA: Elsevier, 2019. – 555 p.
- 5.Complications of Regional Anesthesia: Principles of Safe Practice in Local and Regional Anesthesia. Brendan T. Finucane, Ban C.H. Tsui/ Springer Internat. Publ. 2017. – 494 p.
- 6.Hiroyuki S, Eichi I. General anaesthesia for elective cesarean section in

resource-limited settings. J World Fed Soc Anaesth. 2019 Sept.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Міністерство Охорони Здоров'я України - <https://moz.gov.ua/>
 2. Асоціація анестезіологів України - <https://aaukr.org/>
 3. Офіційний сайт Американської Асоціації анестезіологів
<http://www.asahq.org/homepageie.html>
 4. Офіційний сайт Асоціації анестезіологів України - <http://aay.org.ua>
 5. Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Medical Journal» - <http://www.bmj.com>
 6. Офіційний сайт Європейської Асоціації інтенсивної терапії
<http://www.esicm.org>
 8. Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesia and Analgesia» - <http://www.anesthesia-analgesia.org>
 9. Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «The Lancet» - <http://www.thelancet.com>
 10. Пошуковий ресурс медичної літератури: розділ «Анестезіологія та інтенсивна терапія» - <http://www.twirpx.com/files/medicine/anaesthesiology/anesthesiology/>
 11. Пошуковий ресурс медичної літератури «Cochrane Collaboration»
<http://www.cochrane.org>
 12. Пошуковий ресурс медичної літератури «PubMed»
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>
 13. Пошуковий ресурс наукової літератури «Scopus» - <https://www.scopus.com>
- Пошуковий ресурс наукової літератури «Web of Science»
<http://ipscience.thomsonreuters.com/product/web-of-science/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного контролю: тести вихідного та кінцевого рівня знань за темою практичного заняття;

усна відповідь на стандартизовані питання за матеріалом поточної теми, попередніх тем та лекційного матеріалу;

розв'язування типових і нетипових клінічних ситуаційних задач;

контроль практичних навичок;

контроль активності здобувача під час роботи в малих групах.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:
 - методи: опитування, вирішення ситуаційної клінічної задачі
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.
2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:
 - методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
 - максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

**Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти
під час поточного контролю**

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
«3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
«2»	Здобувач не володіє матеріалом, не бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

Форма підсумкового контролю: диф.залік

До підсумкового контролю у формі диференційованого заліку допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Диференційований залік здійснюється: на останньому занятті (заняття виокремлюється як окремий контрольний захід) після закінчення занять до початку екзаменаційної сесії – при стрічковій системі навчання, на останньому занятті з освітньої компоненти – при цикловій системі навчання.

Методика проведення підсумкового (семестрового) контролю з освітньої компоненти у формі диференційованого заліку є уніфікованою та передбачає використання стандартизованих форм.

**Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти
під час підсумкового контролю**

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач освіти правильно, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті знання, переконливо обґрунтовує свою точку зору, міг запропонувати та обґрунтувати альтернативний варіант рішення з окремих питань.

Добре «4»	Здобувач освіти достатньо повно, чітко і логічно відповів на поставлені запитання. Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною та науковою термінологією. Логічно мислить і будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускає несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує викладач.
Задовільно «3»	Здобувач освіти у неповному обсязі дав відповіді на поставлені запитання, відповіді на додаткові та навідні запитання мають нечіткий, розпливчастий характер. Володіє основним обсягом теоретичних знань, неточно використовує професійну та наукову термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді, у застосуванні теоретичних знань. У відповідях мають місце суттєві помилки.
Незадовільно «2»	Здобувач освіти не дав відповіді на поставлені питання, у більшості випадків не дав відповіді на додаткові та навідні запитання екзаменаторів. Не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною та науковою термінологією. Відповіді на питання є фрагментарними, непослідовними, нелогічними. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття, самостійного вивчення певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або

технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнень:

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, альбом, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Запізнення на заняття – не припустимі. Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту здобувач має покинути заняття та в журналі викладач ставить «нб», яку він повинен відпрацювати у загальному порядку.

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.